

Komentář k hodnocení v Modulu 1 podle Metodiky hodnocení výzkumných organizací (Metodika 17+ či také M17+)

Stručné představení mechanismu hodnocení

Metodika 17+ představuje komplexní **system hodnocení výzkumných organizací** za účelem jejich srovnání a následného rozdělení peněžních prostředků určených na podporu VaV. Peníze přiděluje MŠMT univerzitě jako celku.

Hodnocení je složeno z **5 částí**, nazývaných moduly, které se mezi sebou liší zaměřením, použitými metodami a periodicitou.

Modul 1 a 2 se vyhodnocuje každoročně a vstupy poskytují výhradně data vykázaná v **RIVu**, moduly 3 až 5 se vyhodnocují jednou za pět let a jsou v nich hodnoceny např. získané projekty, zapojení do mezinárodních vědeckých sítí, nastavení strategie VaV. Kompletní výstupy jsou k dispozici v pětiletých intervalech. **Hodnocenou jednotkou je** výzkumná instituce jako **celek a obory**. Metodika 17+ **nemá** za cíl hodnotit např. jednotlivé **fakulty**. Vědní obory jsou rozděleny na šest oblastí, **právo (LAW) spadá pod Social Sciences**. Předmětem tohoto komentáře je hodnocení v Modulu 1.

Modul 1 (M1) má motivovat výzkumné instituce ke kvalitnímu výzkumu v mezinárodním srovnání. Každý rok mohou výzkumné instituce nominovat malý počet vybraných „výsledků“ (položek z RIV) do hodnocení v jedné ze dvou kategorií M1.

První kategorie hodnotí „**přínos k poznání**“ – originalitu, význam a obtížnost získání výstupů výzkumu **na stupnici 1. world leading, 2. excellent, 3. mezinárodně uznávaný, 4. národně uznatelný, 5. nedosahující národního standardu.** **Druhá kategorie „společenská relevance“** hodnotí – **význam** výsledků výzkumu **pro společnost**, jeho dopady, aplikovatelnost a potřebnost. Výsledky jsou opět řazeny **na stupnici 1. world leading** (zásadní uplatnění v mezinárodním veřejném zájmu), **2. excellent** (zásadní uplatnění ve veřejném zájmu), **3. velmi dobrý** (předpoklad uplatnění ve veřejném zájmu), **4. průměrný** (předpoklad dílčího uplatnění), **5 podprůměrný** (bez reálně možnosti uplatnění ve veřejném zájmu).

Dohled nad hodnocením **zajišťuje odborný panel** složený ze zástupců jednotlivých oborů. Ti vybírají ze **seznamů hodnotitelů** hodnotitele, kteří k nominovaným výsledkům zpracují krátkou recenzi a navrhnou známku. Hodnotitelé by měli být především zahraniční odborníci. Metodika předpokládá ke každému nominovanému výsledku **zpracování recenzí dvěma hodnotiteli**. Pokud se navržená známka v recenzích liší o jeden stupeň, výslednou hodnotu určuje panelista. Pokud se liší o více než jeden stupeň, určí panelista dalšího hodnotitele, který vypracuje recenzi. Výslednou **známku** následně **určí panelista**. V případě, že se podařilo získat pouze jednu recenzi, určí známku panelista. Pokud výsledek nemá ani jednu recenzi, zůstane bez hodnocení.

Výstupem hodnocení v M1 je **zpráva** panelu, která shrnuje výsledky výzkumných organizací a **dílčí zprávy** komentující výsledky **za skupiny oborů** (např. Social Sciences) a **obory** (např. law). Dostupné jsou také tabulky s přehledy udělených známek a recenze k navrženým dílům.

Proces výběru nominací do M1 na MU probíhá následujícím způsobem:

Rektorát obdrží z MŠMT **informaci o počtu** výsledků, které může nominovat ze skupiny tzv. **bibliometrizovaných** a tzv. **nebibliometrizovaných**.

Do první skupiny patří články a sborníkové příspěvky indexované ve WoS a Scopus, do druhé skupiny všechny další výsledky. **Rektorát** tyto počty **rozdělí mezi fakulty** na základě množství vykázaných dat v RIV v příslušném roce a požádá je o nominace. K výzvě **připojí seznamy** výsledků, ze kterých je možné vybírat. Např. do hodnocení 2021 mohla fakulta nominovat 3 výsledky ze skupiny bibliometrizovaných a 15 ze skupiny nebibliometrizovaných.

Fakulty rozhodnou, které výsledky **nominují**, určí, zda je chtějí hodnotit **dle „přínosu k poznání“ (oblast základního výzkumu) nebo „společenské relevance“**, **doplní** zdůvodnění a další **podklady** a vše zašlou na **rektorát**. Ten je zkontroluje a finální soubor **zašle** k hodnocení **RVVI**. Celý proces probíhá zpravidla **v září** během cca 4 týdnů, **výsledky** hodnocení jsou bývají zveřejněny **po 12 a více měsících**.

Slabiny a kritika hodnocení

- Nejasné definice (např. „společenské relevance“), instrukce (např. co má být relevantním zdůvodněním nominace) a požadavky (např. umožnění nominovat i ze skupiny bibliometrizovaných výsledků), které se jen pomalu upřesňují, ale zároveň se také mění.
- Zveřejňování výsledků předešlého hodnocení až ve chvíli, kdy jsou uzavřené nominací do dalšího ročníku; nemožnost poučit se z loňských chyb.
- Malé množství hodnotitelů, čímž dochází jak k jejich přetěžování, tak je snížena diverzifikace pohledů na výstup.
- Nedostatečné zastoupení hodnotitelů z různých právních oborů; v případech, kdy neakceptuje žádný z oslovených hodnotitelů, výstup není hodnocen vůbec.
- Hodnocení českojazyčného článku zahraničním hodnotitelem jen na základě krátkého resumé.
- Nepochopení kategorií „přínos k poznání“ a „společenská relevance“ a jejich stupnic ze strany hodnotitelů a tím pádem extrémně rozdílné udílení bodů k témuž výstupu.
- Hodnocení kvality výsledky podle mezinárodního potenciálu a ne podle „kvality“/úrovně použitých metod a zpracování.
- Aplikace kritérií definující kvalitní vědu v přírodovědných a technických oborech; nereflexivní specifiky podmínek oboru Právo.
- Chybí detailní rozbor a kritika díla, známka je odůvodněna jen velmi stručně, fakticky jde ze strany hodnotitele o recenzi.
- „Libověle panelisty“ při určení finální známky; neřízení se rozmezím známek navržených hodnotiteli a nepřekoumatelné odůvodnění rozhodnutí.

Závěr

Právnická fakulta Masarykovy univerzity důrazně **NESOUHLASÍ** s nastaveným systémem hodnocení oboru Právo, který hrozí jeho podfinancováním a kritickým snížením konkurenceschopnosti na mezinárodní scéně!